

Риск от потенциално вредно влияние върху домашни любимци на активното вещество изоксазолин и остатъците му в противопаразитни препарати против бълхи и кърлежи

Изоксазолините са една от големите групи инсектициди, чието действие е насочено срещу третиране на кърлежи и бълхи по домашните животни. Изоксазолините действат спрямо лиганд-отварящите се хлоридни канали и най-вече тези, които са свързани с невротрансмитера гама-аминомаслена киселина (GABA). Изоксазолина се свързва с рецепторите на GABA_A1 на насекомите, като по този начин блокира пре- и постсинаптичния пренос на хлоридни йони през клетъчните мембрани. Повечето ВМП от групата на изоксазолините са активни срещу възрастни бълхи, както и срещу кърлежи като *Rhipicephalus sanguineus*, *Dermacentor reticulatus* и *D.variabilis*, *Ixodes ricinus*, *I.scapularis*, *Amblyomma americanum* и *Haemaphysalis longicornis*.

С настъпването на пролетта започва и появата и разпространението на много паразити като кърлежи, бълхи и комари, които могат да предизвикат сериозни инфекции както при животните така и при хората. С цел превенция разпространението на векторно предавани заболявания при домашни любимци трябва да се извършва регулярно обезпаразитяване чрез използване на ефективни ветеринарно медицински продукти – ектопаразитни средства. Всяко едно противопаразитно средство трябва да е придружено от листовка за употреба, включваща оценка на ползата/риска за дадения животински вид както и подробна информация за употреба и дозировка.

Зачестили случаи на странични ефекти

По информация на FDA (U.S. Food and Drug Administration) са зачестили случаите на нежелани странични ефекти като мускулни тремори, атаксия и епилептични припадъци след приложението на препарати като Bravecto, Nexgard, Simparica или Credelio,

съдържащи активни вещества от групата на изоксазолините, които продукти са неотдавна одобрени за употреба. По информация и на ANSES¹ често има регистрирани нежелани ефекти при котки, третирани с ектопаразитни продукти, съдържащи перметрин, което активно вещество също се причислява към групата на изоксазолините. Тези продукти могат да причинят неврологични нарушения- тремор, припадъци, атаксия, възбуда и кома.

Риск за човешкото здраве

За човешкото здраве също има риск от употребата върху животни на продукти, съдържащи активните вещества от групата на изоксазолините, изразяващи се в кожно раздразнение и др. Нежеланите реакции при хората могат да се появят при контакта им с третирани животни или чрез директен контакт с противопаразитните средства. За да се предотврати този ефект, стриктно трябва да се спазват инструкциите за употреба, посочени в листовката за всеки един продукт, а именно: измиване на ръцете след тяхната употреба; внимателно изплакване на очите и кожата, ако е попаднало количество от обезпаразитяващия препарат; да се поставят на места, които не са достъпни за малки деца. Не е препоръчително третирани животни да са в пряк контакт с техните собственици или деца непосредствено след прилагане на продукти, съдържащи изоксазолин.

Нужда от промяна в етикетирването

FDA² работи усилено за промяна в етикетирването и приложената листовка на продуктите, съдържащи изоксазолин и включване на допълнителна информация за ветеринарния лекар и потребителя. Подробно са разгледани досиетата на този клас ВМП преди одобрението им за употреба като към момента на издаване на разрешително за употреба не са установени противопоказания при употребата им върху домашни любимци. Промяна в етикета се налага поради зачестилите случаи на неврологични нарушения след приложението им, като противопоказани странични ефекти. Поради тези причини FDA ще изисква пълен доклад от фирмите заявителите за тази група ВМП и за проведени лабораторни изследвания, *in vitro* проучвания и клинични изпитвания, които преди това не са били предоставени на агенцията през първите две години след одобрението на продукта и ежегодно след това. Ще се следят и подадените от ветеринарните лекари доклади за нежелани лекарствени реакции както и научни становища относно риска за животните от приложението на изоксазолиновите продукти.

Рискове и специални предпазни мерки за намаляване на риска от употребата на ектопаразитни ВМП

- **Риск от развиване на паразитна резистентност към изоксазолиновите продукти**

Риск от резистентност на векторните преносители може да се развие след честа, повтаряща се употреба на продукт от този клас. Следователно, използването на изоксазолиновите продукти трябва да се основава на индивидуална преценка на ветеринарния лекар и на местната епизоотична информация за текущата чувствителност на целевите видове, с цел ограничаване възможността за развиване на резистентност.

---

¹ French Agency for Food, Environmental and Occupational Health & Safety: <https://www.anses.gob.ar/>

² U.S. Department of Health and Human Services : <https://www.fda.gov/>

- **Риск от предозиране на ектопаразитни продукти, съдържащи изоксазолин**

Дозировката и схемата на прием на ектопаразитни препарати трябва да е стриктно спазвана от собствениците на домашни любимци и да е базирана на предписаната от ветеринарен лекар доза. Ектопаразитните продукти с активно вещество изоксазолин трябва да се прилагат на редовни месечни интервали, през този период от годината, когато векторните преносители са налице.

- **Риск от неправомерна употреба на ектопаразитни ВМП поради свободен достъп на ВМП в търговската мрежа**

Противопаразитните ВМП се продават както във ветеринарномедицинските клиники и аптеки, така и в големите търговски центрове, супермаркети и др. Свободната продажба на обезпаразитяващи средства крие риск от неправомерна употреба и по този начин се negliжира факта, че свободното им разпространение може да доведе до спекулиране с употребата им, предозиране и повишаване на риска от нежелани лекарствени реакции.

Използвана литература:

<https://www.fda.gov/AnimalVeterinary/NewsEvents/CVMUpdates/ucm620934.htm>

<https://ephy.anses.fr/substance/hymexazol>

https://www.ema.europa.eu/documents/assessment-report/exzolt-epar-public-assessment-report_en.pdf

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/29089046>

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/29967151>

http://corhv.government.bg/?cat=27&news_id=527

<https://www.anses.fr/en/content/ensure-proper-use-antiparasitics-treatment-pets-0>

Изготвил:

Красимира Захаријева

главен експерт в дирекция ОРХВ, ЦОРХВ, МЗХГ

16.10.2018 г.